

Dział VII. I wojna światowa – lekcja powtórzeniowa

Tematy

1. Przyczyny wybuchu I wojny światowej
2. Wielka wojna.
3. Zakończenie I wojny światowej.
4. Rewolucje w Rosji.
5. Polacy w walce o niepodległość.
6. Sprawa polska podczas I wojny światowej.

1. Daty

Data	Opis
1. Przyczyny wybuchu I wojny światowej	
1882	Utworzenie Trójprzymierza.
1904	Podpisanie układu francusko – brytyjskiego <i>Entente cordiale</i> .
1907	Utworzenie Trójporozumienia.
1904-1905	Wojna rosyjsko – japońska.
1905	Bitwa morską pod Cuszimą.
1908	Aneksja Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry.
1912	I wojna bałkańska. Powstaje Albania.
1913	II wojna bałkańska.
2. Wielka wojna	
28.06.1914	Zamordowanie arcyksięcia austriackiego Franciszka Ferdynanda wraz z małżonką.
28.07.1914	Austro-Węgry wypowiedziały Serbii wojnę, co zapoczątkowało wybuch I wojny światowej.
1914	Bitwa nad rzeką Marną.
1914	Bitwa pod Tannenbergiem na froncie wschodnim. Zwycięstwo armii niemieckiej.
1915	Po raz pierwszy Niemcy zastosowali gazy bojowe w bitwie pod Ypres.
1915	Bitwa pod Gorlicami. Powstrzymanie armii rosyjskiej na froncie wschodnim.
1916	Bitwa pod Verdun.
1916	Po raz pierwszy Brytyjczycy zastosowali czołgi w bitwie nad rzeką Sommą.
3. Zakończenie I wojny światowej	
1916	Bitwa jutlandzka – największa bitwa morską I wojny światowej.
1917	Niemcy ogłosiły nieograniczoną wojnę podwodną.
1917	Przystąpienie Stanów Zjednoczonych do I wojny światowej.
3.03.1918	Traktat brzeski. Pokój między Rosją, a państwami centralnymi.
Listopad 1918	Wybuch rewolucji Niemczech. Ucieczka cesarza i przekształcenie Niemiec w republikę.
11.11.1918	Rozejm w Compiègne, który kończy I wojnę światową.
18.01.1919	Początek konferencji pokojowej w Paryżu.
28.06.1919	Traktat pokojowy z Niemcami w Wersalu (traktat wersalski)
4. Rewolucje w Rosji	
8 -15.03.1917	Rewolucja lutowa.
6 -7.11.1917 r.	Rewolucja październikowa.
1918	Powstaje Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Radziecka.
1922	Powstanie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.
5. Polacy w walce o niepodległość.	
sierpień 1914	Kompania Kadrowa wkroczyła do dawnego Królestwa Polskiego.
1914	Powstają Legiony Polskie u boku Austro - Węgier.

1914	Powstaje Komitet Narodowy Polski w Warszawie, który następnie przenosi się do Paryża.
1915	Niemcy wkraczają do dawnego Królestwa Polskiego.
lipiec 1917	Kryzys przysięgowy.
6. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.	
5.11.1916 r.	Wydanie aktu zapowiadającego powstanie państwa polskiego przez cesarzy Niemiec i Austro – Węgier.
1917	Utworzenie Rady Regencyjnym w dawnym Królestwie Polskim, która powołała pierwsze polskie władze.
8.01.1918	Wygłoszenie orędzia prezydenta USA, w którym zapowiedziano powstanie państwa polskiego.
18.01.1919	Początek konferencji pokojowej w Paryżu.
28.06.1919	Traktat pokojowy z Niemcami w Wersalu (traktat wersalski).

2. Pojęcia

Pojęcie	Opis
1. Przyczyny wybuchu I wojny światowej	
Panslawizm	Idea zjednoczenia Słowian
Antagonizm	Wzajemna niechęć lub wrogość wynikająca ze sprzeczności interesów lub różnicy poglądów.
Trójprzymierze	Pakt polityczno – wojskowy Austro-Węgier , Niemiec i Włoch, który powstał w latach 1879-1882
Państwa centralne	Potoczna nazwa sojuszu państw walczących wspólnie podczas I wojny światowej. Były to Niemcy, Austro-Węgry, Bułgaria i Imperium Osmańskie.
Trójporozumienie	Pakt polityczno wojskowy Francji, Rosji i Wielkiej Brytanii który powstał w latach 1892-1907 jako odpowiedź na powstanie Trójprzymierza.
Enetnte cordiale	Układ francusko – brytyjski zawarty w 1904 r., który dotyczył rozwiązania kwestii spornych między tymi państwami. Tzw. serdeczne porozumienie.
Ententa	Potoczna nazwa sojuszu państw walczących w I wojnie światowych przeciwko państwom centralnym.
Drednought	Nazwa brytyjskiego okrętu liniowego nowego typu, wyposażonego w potężne działa. Od jego nazwy wszystkie okręty tego typu nazywano drednotami.
Kocioł bałkański	Region Europy będący miejscem wielu napięć na tle narodowościowym i religijnym.
Aneksja	Zagarnięcie siłą części lub całości terytorium innego państwa.
2. Wielka wojna.	
Wojna pozycyjna	Wojna, której cechą jest powstanie stałego frontu, który ciągnie się przez setki kilometrów, z liniami umocnień składającymi się ze schronów, okopów, zasieków z drutu kolczastego.
Front	Rejon bezpośrednich działań wojennych.
3. Zakończenie I wojny światowej	
4. Rewolucje w Rosji	
Duma	Parlament rosyjski
Okres dwuwładzy	Okres w którym po rewolucji lutowej w Rosji rządziły dwa organy władzy Rząd Tymczasowy i Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich.
Bolszewicy	Nazwa ugrupowania Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji, na czele którego stał Lenin. Rosyjscy komuniści.
Tezy kwietniowe	Program społeczno - polityczny Lenina przedstawiony w kwietniu 1917 r.
Biała gwardia	Dawni carscy generałowie walczący z rządem bolszewickim.

Dyktatura proletariatu	Okres po rewolucji, w którym władzę ma sprawować proletariat. Praktycznie władzę sprawowała grupa działaczy bolszewików.
Proletariat	Robotnicy wielkoprzemysłowi.
Czeka	Nazwa Ogólnorosyjskiej Nadzwyczajnej Komisji do Walki z Kontrrewolucją i Sabotażem. Policja bezpieczeństwa, której celem jest zwalczanie opozycji.
5. Polacy w walce o niepodległość.	
Orientacja polityczna	Zwolennicy danej opcji politycznej.
Endecja	Potoczna nazwa Stronnictwa Narodowej Demokracji.
Paramilitarny	Zorganizowany na wzór wojskowy.
Kryzys przysięgowy	Odmowa złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec przez żołnierzy Legionów Polskich (głównie I i III Brygady) 9 i 11 lipca 1917.
Błękitna Armia	Oddziały polskie walczące we Francji, dowodzone przez gen. Józefa Hallera.
6. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.	
Manifest	Publiczna, uroczysta deklaracja, wyrażająca stanowisko w danej sprawie.
Orędzie	Uroczyste oznajmienie, przemówienie ważnej osoby w państwie (zwykle polityka) skierowanej do ogółu.

3. Postacie historyczne

Imię i nazwisko	Opis
1. Przyczyny wybuchu I wojny światowej.	
2. Wielka wojna	
Franciszek Ferdynand Habsburg	Arcyksiążę austriacki zamordowany w Sarajewie w czerwcu 1914 r. Jego śmierć przyczyniła się do wybuchu I wojny światowej.
Gawriło Princip	Terrorysta serbski, który zastrzelił arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i jego żonę w Sarajewie 28.08.1914 r.
Alfred von Schlieffen	Marszałek niemiecki, autor planu, który zastosowała armia niemiecka w 1914 atakując Francję.
Ferdynand Foch	Marszałek Francji, który dowodził wojskami Ententy w bitwie pod Marną.
Wilhelm II	Cesarz niemiecki podczas I wojny światowej.
Franciszek Józef I	Cesarz Austro – Węgier do 1916 r.
Karol I Habsburg	Cesarz Austro Węgier 1916 – 1918 .
Mikołaj II Romanow	Car rosyjski podczas I wojny światowej.
3. Zakończenie I wojny światowej.	
4. Rewolucje w Rosji.	
Grigorij Rasputin	Chłop rosyjski, domniemany mnich, doradca rodziny carskiej.
Włodzimierz Lenin	Polityk rosyjski, przywódca bolszewików, organizator rewolucji październikowej.
Aleksander Kiereński	Rosyjski polityk, premier Rządu Tymczasowego od lipca 1917 r.
Lew Trocki	Polityk rosyjski, współpracownik Lenina, twórca Czerwonej Gwardii która dokonała rewolucji październikowej.
Feliks Dzierżyński	Polski komunista, który stał na czele Czeka.
5. Polacy w walce o niepodległość.	
Józef Piłsudski	Marszałek Polski, w czasie I wojny dowódca Legionów Polskich.
Roman Dmowski	Główny ideolog endecji. Podczas wojny stał na czele Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu.
Kazimierz Sosnkowski	Współpracownik Piłsudskiego. Stał na czele Związku Walki Czynnej.
Władysław Sikorski	Generał . Przed I wojną stał na czele Związku Strzeleckiego.
Józef Dowbór - Muśnicki	Generał. Podczas I wojny światowej dowódca I Korpusu Polskiego walczącego po stronie Rosji.

Józef Haller	Generał. Dowódca Błękitnej Armii.
Ignacy Jan Paderewski	Wielki polski pianista, mąż stanu, członek Komitetu Narodowego Polskiego.
6. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.	
Wilhelm II	Cesarz Niemiec podczas I wojny światowej.
Karol I Habsburg	Cesarz Austro – Węgier podczas I wojny światowej.
Thomas Woodrow Wilson	Prezydent USA podczas I wojny światowej.

Uczeń powinien umieć:

I wojna światowa

- wymienić główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX wieku oraz umiejscawia je na politycznej mapie świata i Europy;
- scharakteryzować specyfikę działań wojennych, ze szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych;

Rewolucje rosyjskie

- wyjaśnić polityczne i społeczno – gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r.
- wyjaśnić okoliczności przejścia przez bolszewików władzy w Rosji;
- opisać bezpośrednie następstwa rewolucji lutowej i październikowej dla Rosji oraz Europy;
- scharakteryzować reakcję Europy na wydarzenia w Rosji;

Sprawa polska w I wojnie światowej:

- scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisać poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych;
- scharakteryzować wysiłek zbrojny Polaków;
- przedstawić najważniejsze dokumenty dotyczące sprawy polskiej podczas I wojny światowej.